

У складу са одредбама чл. 11 и 12 Закона о удружењима ("Службени лист РС", бр. 51/2009 и 99/2011), на Оснивачкој Скупштини одржаној, 4. јуна 2017. године у Мајданпеку, усвојен је

СТАТУТ УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА "ПЕКУС"

Област остваривања циљева

Члан 1.

Удружење грађана „ПЕКУС“ (у даљем тексту: Удружење) добровољно је невладино и непрофитно удружење, основано на неодређено време ради остваривања циљева у области истраживања, заштите и унапређења етничког и културног идентитета Влаха и Румуна Србије и суседних области, и остваривања њихових мањинских и људских права у Републици Србији.

Циљеви удружења

Члан 2.

Своје основне циљеве Удружење ће конкретизовати и остварити кроз посебне области које чине језик, традиционална духовна и материјална култура, национални регистар нематеријалног културног наслеђа, етничка историја, етницитет, међусобни однос Влаха и Румуна, област заштите људских и мањинских права, и област издаваштва.

Члан 3.

1. Циљеви у области језика:

- (1) организација систематског истраживања говорног језика Влаха и Румуна као румунског народног језика, који је за Влахе истовремено матерњи језик, и израда двојезичних влашко-српских фразеолошких речника са грађом прикупљеном на принципима лингвистичке географије, и са ортографијом по унапређеном АФИ фонетском стандарду;
- (2) очување традиционалног влашког назива за сопствени језик „љимба румњаскѡ“ („limba rumîneasă“ = *румунски народни језик*) као темељног елемента влашког идентитета, и енергично супротстављање тенденцији мењања овога назива у „љимба влаха“, а посебно супротстављање увођењу овако фалсификованог имена језика у школске програме и коришћењу у средствима јавног информисања;
- (3) утврђивање области са најочуванијим језичким наслеђем, и покретање иницијативе да се влашка наречја у тим областима унесу у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Србије и ставе под заштиту Унеска, како би се спречило њихово даље урушавање и потпуни нестанак;
- (4) утврђивање најделотворних облика и метода рада на очувању и афирмацији влашког језика и његове целовите примене у свакодневном животу, како у породици тако и на јавним местима;
- (5) аргументовано противљење идеји о стандардизацији влашког језика, као штетном лаицизму који, преко девастације појединих наречја, директно води у уништавање самог језика.

2. Циљеви у области традиционалне духовне и материјалне културе:

- (1) систематско истраживање, прикупљање, обрада и презентација културних елемената из преиндустријског периода, односно из времена када су ти елементи били етнички релативно чистији;

- (2) у сарадњи са надлежним установама заштите Удружење ће радити на стварању респектабилног фондуса добара из претходног става, који ће омогућити објективно научно интерпретирање етногенетских процеса;
- (3) покретање иницијативе и израда елабората за друштвену оправданост оснивања установа заштите специјализованих за презентацију влашког културног наслеђа.
3. **Циљеви у области националној рејисџра нематеријалној културној наслеђа (у даљем шексџку: НКН):**
- (1) систематски рад на откривању оригиналних и самосвојних елемената у влашком нематеријалном наслеђу, њихова стручна обрада и прослеђивање Националном регистру НКН на упис, као есенцијалног вида трајне заштите етничког идентитета;
- (2) систематско указивање на економски потенцијал који имају поједини елементи НКН, посебно у области туристичке привреде, и разрада конкретних пројеката који ће подстицати њихову економску валоризацију.
4. **Циљеви у области еџничке исџорије:**
- (1) подстицање одређених научних дисциплина, које се баве ентичком историјом, да већу пажњу посвете антропогеографској методи прикуљања и обраде родословне грађе, која једино може дати - у комбинацији са историјско-архивском методом - нове и значајне резултате у интерпретацији сложених етногенетских процеса;
- (2) пропагирање и подстицање индивидуалног истраживања породичне историје родословном методом, и пружање стручне помоћи заинтересованим лицима на изради родослова, са афирмацијом становишта да нема етничке историје изван породичне, јер је етногенеза једнога народа само скуп породичних генеза, односно настанка и развоја родова који припадају томе народу.
5. **Циљеви у области еџничкој иденџиџеџа (еџнициџеџа):**
- (1) експликација, афирмација и популаризација чињенице да данашњи Власи објективно имају *двојни еџнички иденџиџеџ*, јер су пореклом етнички Румуни код којих се током вишевековног процеса асимилације на тлу Србије, у потпуности формирала српска национална свест;
- (2) афирмација етнолошке дефиниције да етноним Влах данас у Србији означава особу која је у етничком погледу Румун а у погледу националне свести Србин;
- (3) залагање за слободно изјашњавање о етничкој припадности, без притисака и манипулација са било које стране, и рад на подизању нивоа грађанске свести о праву на научну истину, и оспособљавање јавности да је разликује од лаицизма, тенденциозности и нонсенса сваке врсте у литератури, медијима и посебно на друштвеним мрежама;
- (4) афирмација етнонима „Влах“ на српском, „Rumîn“ на влашким наречјима и „rumân“ на румунском књижевном језику као најадекватнијим појмовима за савремено одређење етничког идентитета Влаха у науци и литератури, не спречавајући никога да лично користи било који други етноним који по својој савести и осећањима сматра за себе адекватним;
- (5) подржавање одлуке румунског Парламента да се под законско окриље румунске дијаспоре прихвате сви припадници традиционалних румунских етничких заједница Балкана, који се својом слободном вољом идентификују са румунском културом, без обзира на њихову традиционалну ендо и егзо етнонимију.
6. **Циљеви у области међусобној односа Влаха и Румуна:**
- (1) подстицање влашког и румунског Националног савета на тешњу сарадњу преко акције братимљења влашких и румунских села, влашких и румунских Културно-уметничких и спортских друштава и влашких и румунских невладиних организација, и осмишљавање програма који би омогућили њихове чешће сусрете ради

директног упознавања и личног увида људи у сличности и разлика између ова два историјска ентитета;

- (2) ослобађање од заблуде која влада у румунским круговима да је код Влаха постојала развијена румунска национална свест, али да се Власи не изјашњавају за Румуне јер живе под пресијом српске власти која им то забрањује; Удружење ће с посебном пажњом истраживати ову појаву, и указивати јавности на праве разлоге због којих се она јавља као иманентан и деликатан друштвени феномен;
- (3) одбацивање гледишта званичне румунске политике да је књижевни румунски језик *мајерњи језик* Влаха, и да због тога Власи треба да га уче у школама као елемент свог националног идентитета, јер је румунски књижевни језик за Влахе *де факто сирани језик*, и по тој основи противречи дефиницији матерњег језика;
- (4) покретање иницијативе да се књижевни језици Румуније и Србије уче у обе државе као језици *суседних земаља*, које треба да познају сви грађани у ширем пограничном појасу без обзира на етничку припадност, и настојање да се ова идеја подигне на ниво Европске уније, која би требало да је промовише као тековину цивилизације у оквиру тзв. „закон границе“, а не само као ексклузивно право мањинских група по основу начела матерњег језика;
- (5) инсистирање на обавези просветних и других надлежних органа да се у свим основним школама на етничком подручју Влаха омогући ученицима да упознају румунски књижевни језик *истовремено* са неговањем локалних влашких говора, јер искључивање било ког од ова два језичка идиома доводи до формирања личности са негативним односом према оној другој етничкој заједници чији језик и културу није имала прилике да упозна;
- (6) као свој дугорочни циљ Удружење нарочито истиче залагање да се створе услови који ће временом довести до потпуног приближавања и уједињења два национална савета, чувајући притом, и у називу и у програму, препознатљиве идентитетске и историјске специфичности оба ентитета.

7. Циљеви у областима заштитне људских и мањинских љуба:

- (1) полазећи од чињенице да је епистемолошка и медијска слика о Власима Србије неповољна, пуна стереотипа и предрасуда, Удружење ће систематски радити на промени те слике, не уздржавајући се ни од кривичних пријава у случајевима евидентног кршења закона изношењем неистина, увреда и клевета по етничкој основи и ширења верске и етничке нетрпељивости на штету Влаха или Румуна;
- (2) имајући посебно у виду стање на друштвеним мрежама на којима се флагрантно крше људска и мањинска права директним нападима на личност Влаха и Румуна, Удружење ће уложити посебан напор да се нађе најбољи начин да се том злу стане на пут.

8. Циљеви у областима издаваштва:

- (1) Удружење ће с дужном пажњом приступити изради програма за издавање књига као основној стратегији остварења постављених циљева и програмских задатака;
- (2) издавање књига из претходног става обухвата издавање књига у штампаном и електронском облику, у аудио запису или на интернету; издавање каталога, постера, флајера, брошура, проспеката, беџева, летака и сличних публикација, укључујући издавање речника и енциклопедија, као и издавање атласа, мапа и карата и издавање енциклопедија на компакт дисковима и сличних форми у складу са законом и овим Статутом.

Методи, облици и форме остварења циљева

Члан 4.

Основни облици рада Удружења су одбори, радни тимови и друга слична тела, организована за поједине области, који у свом сталном или привременом саставу имају афирмисане стручњаке за те области, који желе да се као волонтери ангажују на конкретном решењу некога проблема.

Основни методи рада у реализацији постављених циљева јесу пројекти, а форме су публикации, научни и стручни скупови, саопштења, предавања, курсеви, семинари, трибине, округли столови, интервјуи, петиције, кампање и сл.

Назив и седиште

Члан 5.

Назив Удружења на српском језику је: **Удружење грађана „Пекус“**.

Назив Удружења на енглеском језику је: **Association of Citizens „Pekus“**.

Назив Удружења на румунском језику је: **Asociația cetățenilor „Pekus“**.

Назив Удружења на влашком језику је: **Adunatura inșilor „Pekus“**.

Скраћени назив Удружења је: **УГ „Пекус“** на ћирилици и **UG „Pekus“** на латиници.

Седиште Удружења је: **Мајданпек, Хајдук Вељкова 16/8**.

Удружење своју делатност остварује на територији Републике Србије.

Име Удружења „Пекус“ потиче од старогрчког назива за овчје руно које се полагало у златоносне реке ради испирања злата; од ове речи настало је име реке и области Пек у источној Србији, а сачувано је и у корену ојконима Мајданпек.

Услови и начин учлањивања и престанка чланства

Члан 6.

Члан Удружења може бити свако лице које прихвата циљеве Удружења и Статут и поднесе захтев за учлањење Управном одбору Удружења.

Малолетно лице са навршених 14 година живота може се учланити у удружење уз прилаге оверене изјаве његовог законског заступника о давању сагласности.

За лице млађе од 14 година из става 1. овог члана захтев подноси његов законски заступник.

Члан 7.

Одлуку о пријему у чланство доноси Управни одбор и о томе без одлагања обавештава подносиоца захтева.

Члан може иступити из чланства давањем писане изјаве о иступању. За иступање малолетног члана није потребна сагласност законског заступника.

Чланство у Удружењу може престати због дуже неактивности члана, непоштовања одредаба овог Статута или нарушавања угледа Удружења.

Одлуку о престанку чланства доноси Скупштина, на образложени предлог Управног одбора.

Члану се мора омогућити да се изјасни о разлозима због којих је поднет предлог за доношење одлуке о престанку његовог чланства у Удружењу.

Права, обавезе и одговорност чланства

Члан 8.

Члан Удружења има право да:

- 1) равноправно са другим члановима учествује у остваривању циљева Удружења;
- 2) непосредно учествује у одлучивању на Скупштини, као и преко органа Удружења;
- 3) бира и буде биран у органе Удружења;
- 4) буде благовремено и потпуно информисан о раду и активностима Удружења.

Члан је дужан да:

- 1) активно доприноси остваривању циљева Удружења;
- 2) учествује, у складу са интересовањем, у активностима Удружења;
- 3) обавља друге послове које му повери Управни одбор.

Унутрашња организација

Члан 9.

Органи Удружења су Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и стални одбори. Функцију заступника врши Председник Управног одбора (у даљем тексту: председник Удружења), а у његовом одсуству потпредседник.

Скупштина

Члан 10.

Скупштину Удружења чине сви његови чланови.

Скупштина се редовно састаје једном годишње. Ванредна седница Скупштине може се заказати на образложени предлог Управног одбора, као и на иницијативу најмање једне трећине чланова скупштине. Иницијатива се подноси Управном одбору у писаном облику и у њој се морају навести питања чије се разматрање предлаже.

Седницу Скупштине сазива председник Удружења, писаним обавештењем о месту и времену одржавања Скупштине и предлогу дневног реда. Седницом председава лице које буде, јавним гласањем, изабрано на почетку седнице.

Скупштина:

- 1) доноси план и програм рада;
- 2) усваја Статут, као и измене и допуне Статута;
- 3) усваја друге опште акте Удружења;
- 4) бира и разрешава чланове Управног и Надзорног одбора;
- 5) формира и укида сталне одборе за поједине области рада;
- 6) најмање једном годишње разматра и усваја извештај Управног одбора;
- 7) разматра и усваја финансијски план и извештај;
- 8) одлучује о статусним променама и престанку рада удружења;
- 9) одлучује о удруживању у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству.

Скупштина пуноправно одлучује ако је присутна најмање једна половина чланова.

Чланови Скупштине који су спречени да физички присуствују седници, могу пуноправно учествовати у њеном раду преко видео-линка, и њихова се присутност и активност током седнице поименично констатује у записнику.

Скупштина одлучује већином гласова присутних чланова.

За одлуку о изменама и допунама Статута, статусним променама и престанку рада Удружења неопходна је двотрећинска већина гласова присутних чланова.

Управни одбор

Члан 11.

Управни одбор је извршни орган Удружења, који се стара о спровођењу циљева удружења који су утврђени овим Статутом.

Управни одбор има 3 члана, које бира и опозива Скупштина.

Мандат чланова Управног одбора траје 4 године и могу се поново бирати на исту функцију.

Управни одбор из реда својих чланова бира председника и потпредседника.

Члан 12.

Председник Управног одбора заступа Удружење у правном промету и има права и дужности финансијског налогодавца.

Председник Управног одбора у јавном саобраћају може наступати и као Председник Удружења.

Потпредседник је овлашћен да, у одсуству председника управног одбора, заступа Удружење и потписује сва финансијска и новчана документа у име Удружења.

Члан 13.

Управни одбор:

- 1) руководи радом Удружења између две седнице Скупштине и доноси одлуке ради остваривања циљева Удружења;
- 2) организује редовно обављање делатности Удружења;

- 3) поверава посебне послове појединим члановима;
  - 4) формира привремене одборе и одређује њихов делокруг рада;
  - 5) доноси финансијске одлуке;
  - 6) одлучује о покретању поступка за измене и допуне Статута, сопственом иницијативом или на предлог најмање пет чланова Удружења и припрема предлог измена и допуна, који подноси Скупштини на усвајање;
  - 7) одлучује о покретању поступка за накнаду штете у случајевима из члана 25. став 2. Закона о удружењима и, по потреби, одређује посебног заступника удружења за тај поступак;
  - 8) одлучује о другим питањима за која нису, законом или овим статутом, овлашћени други органи Удружења.
- Управни одбор пуноважно одлучује ако је присутно најмање једна половина чланова, а одлуке доноси већином гласова свих чланова.

Надзорни одбор

Члан 14.

Надзорни одбор контролише финансијско пословање Удружења и о уоченим неправилностима, без одлагања, обавештава Управни одбор.

Надзорни одбор има три члана које бира Скупштина. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године и могу бити поново бирани. Председника и заменика председника Надзорног одбора бира Скупштина.

Надзорни одбор подноси извештај на свакој седници Скупштине.

Стални одбори

Члан 15.

Удружење има сталне одборе које утврђује или укида Скупштина.

Стални одбори су:

- (1) Одбор за влашки језик и народну књижевност;
- (2) Одбор за етнологију и музеологију;
- (3) Одбор за етномузикологију;
- (4) Одбор за етничку историју;
- (5) Одбор за мањинска и људска права;
- (6) Одбор за издавачку делатност.

Састав сталних одбора и програм рада утврђује Управни одбор.

Раду у сталним одборима је волонтерски.

Остваривање јавности рада

Члан 16.

Раду Удружења је јаван.

Управни одбор се стара о редовном обавештавању чланства и јавности о раду и активностима Удружења, непосредно или путем интерних публикација, односно путем саопштења за јавност, или на други примерени начин.

Годишњи обрачуни и извештаји о активности удружења подnose се члановима на седници скупштине удружења.

Члан 17.

Ради остварења својих циљева Удружење успоставља контакте и сарађује са другим удружењима и организацијама у земљи и иностранству.

Удружење може приступити међународним удружењима за заштиту мањинских и људских права, о чему одлуку доноси Скупштина.

Начин стицања средстава за остваривање циљева и располагање средствима

Члан 18.

Удружење прибавља средства од чланарине, добровољних прилога, донација и поклона, финансијских субвенција и на други законом дозвољен начин.

Удружење може прибављати средстава и од котизације за семинаре и друге облике образовања из области заштите мањинских и људских права, као и продајом публикација.

Удружење је дужно да подноси извештаје о новчаним токовима надлежним државним институцијама и пореској управи. Удружење за те потребе ангажује услуге књиговодствене агенције.

Привредна делатност којом се стиче добит

Члан 19.

Удружење прибавља средства обављајући привредну делатност:

58.11 Издавање књиџа

Удружење може почети са непосредним обављањем делатности након извршеног уписа у Регистар привредних субјеката.

Удружење ће производе своје издавачке делатности пласирати на тржиште преко књиџарских и других организација регистрованих за промет роба.

Добит остварена на начин из претходног става може се користити искључиво за остваривање циљева Удружења, укључујући и трошкове редовног рада Удружења и сопствено учешће у финансирању одређених пројеката.

Удружење може учествовати у оснивању профитних организација или удружења ради стицања добити коју ће користити за остварење својих статутом предвиђених циљева.

Лого Удружења и печат

Члан 20.

Удружење има заштитни знак (лого) и печат.

Лого садржи стилизовано мало писано латинично слово „р“, чији се врх са леве стране претвара у тачку, а потом прелази у линију која се савија у полукруг, пролази на десно преко основе стуба слова и завршава као таласаста линија на ивици унутрашњег круга печата.

Удружење има печат округлог облика пречника 30 мм, на којем је у горњој половини исписано латиницом малим словима: **udruženje građana „pekus“**, а у доњој половини: **majdanpek**

У средини печата, у кругу пречника 18 мм налази се лого Удружења из става 2 овог члана.

Престанак рада удружења

Члан 21.

Удружење престаје са радом одлуком Скупштине, када престану услови за остваривање циљева Удружења, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

Поступање са имовином удружења у случају престанка удружења

Члан 22.

У случају престанка рада, имовина Удружења пренеће се на домаће недобитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева, односно Скупштина ће одлуком о престанку одредити коме се имовина преноси у складу са Законом.

Члан 23.

На сва питања која нису регулисана овим статутом непосредно ће се примењивати одредбе Закона о удружењима.

Члан 24.

Овај Статут ступа на снагу даном његовог усвајања на Оснивачкој скупштини Удружења.

У Мајданпеку, 4. јуна 2017. године на Духове
Председавајући Оснивачке скупштине Удружења
Боривоје Крчмаревић, с.р.